

Versos de Logudoro

Paràulas, raighinas, memòria...

IN SU CORO DE SA LIMBA

REGIONE AUTÒNOMA DE SARDIGNA
REGIONE AUTONOMA DELLA SARDEGNA

REGIONE AUTÒNOMA DE SARDIGNA
REGIONE AUTONOMA DELLA SARDEGNA

Calendàriu 2026 Duamiza bintises

Comune de
Itireddu

Comune de
Àrdara

Comune de
Mores

Comune de
Nughedu

Comune de
Otieri

Comune de
Patada

Comune de
Tula

PRESENTADA.

Sa Sardigna est terra de cultura manna e sa Limba Sarda est su fundamentu subra a su cale issa est fraigada.

Sa poesia in limba, in sas biddas nostras, est sa forma pius bera e sentida pro pònnere in paràulas sos pensamentos e sos sentidos, pro fàghere contos de vida, de amore, de tristura e de cuntentesa. In custu calendàriu cherimus ammentare una parte de cussos poetas chi sunt istados de importu mannu pro sas comunidades nostras, 12 pàginas de versos e biografias de persones acomunadas dae sa passione pro sa limba nostra, chi meritant de restare bios in sa memòria istòrica de sa literadura sarda.

RINGRATZIAMENTOS.

Cherimus torrare gràtzias a totus sas persones chi nos ant dadu sa possibilitade de fàghere custu traballu, a cumintzare dae sas famìlias de sos poetas e sighende cun apassionados, espertos e amantiosos de poesia, chi nos ant dadu un'agiudu mannu pro agatare notìzias de vida e versos de sos poetas mentovados. S'isperàntzia est chi custu siat solu su primu passu de unu càminu chi torret a pònnere sa Limba Sarda a su tzentru de sa vida de s'ìsula nostra.

REGIONE AUTÒNOMA DE SARDIGNA
REGIONE AUTONOMA DELLA SARDEGNA

Traballu a cura de s' Istitutu Chircas
- Progetu "In su coro de sa Limba" – annualidade 2025/2027 –
Bandu TuLis – Finantziadu dae sa RAS cun sa L. 482/99 e sa L.R.22/2018

GHENNARZU

Antoni Palitta - Patada

Sa vida.

1. Gioja
2. Chenàbura
3. Sàpadu
4. Domìniga
5. Lunis
6. Martis
7. Mèrcuris
8. Gioja
9. Chenàbura
10. Sàpadu
11. Domìniga
12. Lunis
13. Martis
14. Mèrcuris
15. Gioja
16. Chenàbura
17. Sàpadu
18. Domìniga
19. Lunis
20. Martis
21. Mèrcuris
22. Gioja
23. Chenàbura
24. Sàpadu
25. Domìniga
26. Lunis
27. Martis
28. Mèrcuris
29. Gioja
30. Chenàbura
31. Sàpadu

Sa Poesia reposat intro de s'òmine e est "ànima" chi acumonat sardos meda. Su logu "intimu", "de su coro", de Antoni Palita (Patada 1921-2003) est "cunfidèntzia", de su èssere isse unu poeta – un'esèmpiu lircu mannu – chi sighit sa traditzione literària in Limba de sa bidda sua – in ue sos versos si glòriant pro chircare de connòschere sa cunditzione sotziale de s'òmine in sos sentidos e in sos printzìpios suos. Un'afriessione funguda e de impignu aunit sos iscritos suos, in rima o in versos liberos, pro sa capatzidade de contare sa mannària de sas bideas de umanidade e universalidade de sa zente sèmplitze, semper in modu detzisu e interessadu a cunforma de sa realtade e de sas cosas de ogni die. Sa poesia de Palitta naschiat dae sa fadiga de su traballu in sos campos (a pustis de sas iscolas elementares sighit sas fainas familiares de pastore e de massaju) e, comente mustradu in sas lircas "Su cantu de su suore" e "Messende", dat a bìdere unu cantu atzudu, forte, subra a sa cunditzione "difitzile" de s'òmine chi, pro mèdiu de su suore e de su traballu, tenet sas fortzas prus beras de su progressu e de sa tziviltade. Antoni Palita, giai dae sa Prima Editzione, fiat unu de sos personàgios printzipales de su Prèmiu Otieri; b'at giutu sèberos noos pro su rennou de sa poesia sarda, siat comente autore (premiadu tantas bias pro sa capatzidade "de si mòvere seguru intre a sa poesia in rima e a versos liberos") e siat fatende nde parte comente sòtziu de sa Giuria. At agiuadu in sa rivista "S'Ischiglia", in su giornale "La Nuova Sardegna" e calicuna de sas lircas suas in logudoresu pulidu e musicale, sunt istadas imprentadas in s'Antologia de sos poetas diaetales noos, curada dae Guido Miano. Àteros iscritos, imprentados dae una bidea de su Comune de Patada impare a sos versos de Nanneddu Cambone e de Zusepe Monzita, sunt collidos in su liberu "Paràulas de Poesia" (Tàtari, TAS, 1983); mentres una bona parte de sa produzione poètica est istada curada dae s'istudiosu patadesu Angelo Carboni, e est istada collida in su liberu "Umbras de dolore, alas de infinidu" (Otieri, Su Torchietto – 2004).

Sos versos.

Su cantu de su suore

«Saludu!, omine sàbiu e donosu.
Ischis chie so eo? Su suore,
de su sàmbene cumpanzu e su dolore,
e de sa terra sale generosu.

Saludu! Sole bellu dae s'aera
tue mi ries serenu et giocundu;
ischis chie so eo? De su mundu
s'onore prus mannu, cunsidèra.

Saludu a bois, pretziosos, chi istades
de sa muntagna in su coro inserrados.
Infustos dae me e carignados,
càntigos de vitòria cantades!

Saludu! grandes, isplèndidas naves;
comente in unu mundu de fantasia,
trasportades dolore e allegria,
dae terra in mare, e òmines, e aves.

Eo so su suore, già l'ischides,
amigu bostru sintzeru et costante;
naves bellas comente de diamante,
s'impronta mia onorada giughides.

Ardidas caras machinas aladas,
de sos chelos reinas e signoras!
Sunt pro bois tramontos, auroras,
ma non siedas ànimas dannadas...

Saludu! No mi sezis connoschende?
Eo so suore allegru e sanu!
Bolade, bolade, a su generu umanu
novas de paghe felitzes portende.

Poderosos, zigantes 'gratacelos',
chi a sas nues artziades sa testa,
a su suore, ajò!, faghide festa!
pro me tocales superbos sos chelos!

E bois, trenos, lestros che saeta,
de me ite nde nades? Balentias...
de istradas, de pontes, gallerias,
non so fortzis s'artèfitze e poeta?

Digas massissas, canta abba arrocades!
Cantu progressu a custa umanidade!
Chi deo bos so babbu, e bos so frade,
a sa note, a sa die lu contades.

Oh! casteddos de liberos, in ue,
mentes profundas si turmentant tantu
Cantu de me in issos b'at, e cantu,
pensadore fecundu, l'ischis tue!

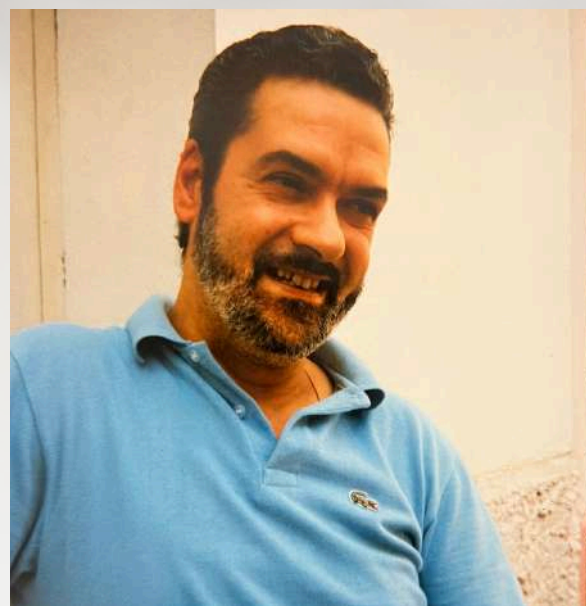
Deo so su cumpanzu de s'agonia,
pena e cuntentu de sa parturente
e cando so ispartu santamente
una nòbile so pregadoria.

Paghe, pane, cuncòrdia e amore...
Ses su re de s'universu, o suore!

Antoni Palitta

NADALE

Vincenzo Becciu - Otieri

Sa vida.

1. Martis
2. Mèrcuris
3. Gioja
4. Chenàbura
5. Sàpadu
6. **Domìniga**
7. Lunis
8. Martis
9. Mèrcuris
10. Gioja
11. Chenàbura
12. Sàpadu
13. **Domìniga**
14. Lunis
15. Martis
16. Mèrcuris
17. Gioja
18. Chenàbura
19. Sàpadu
20. **Domìniga**
21. Lunis
22. Martis
23. Mèrcuris
24. Gioja
25. **Chenàbura**
26. **Sàpadu**
27. **Domìniga**
28. Lunis
29. Martis
30. Mèrcuris
31. Gioja

Vincenzo Becciu est nàschidu in Otieri su 19 de Ghennarzu de su 1941 dae Giuanninu Becciu e dae Giuanna Maria Cau (connota Minnia) de Nughedu San Nicolò e resurtaiat su de 5 de 11 fijos. Su babbu de Vincenzo aiat àpidu in erèntzia s'atividade de paneteri e aiat su furru in Piata de Cantareddu. In una fotografia betza, de printzipios de su sèculu passadu (1920), si bidet un'iscrita in ue si leghet "Forno Panetterie Coloniali Becciu". Vincenzo Becciu at traballadu in su furru dae minore, at fatu sas iscolas elementares finas a sos 10 annos e a pustis, duos annos de aviamentu professionale. Inoghe at comintzadu a disegnare e s'est abbistu de nd'èssere capatze, tantu est chi sos professores cunsizaiant a sa familia de lu mandare a carchi iscola distinta. Ma a su tempus, in su furru de familia, b'aiat bisonzu de bratzos pro achipire a sas cantidades mannas de pane chi si faghiant ogni die e at sighidu a traballare in cue finas a cando no at tiradu in leva. Aiat sa cumpetèntzia de iscrìere a màchina, chi de tando non fiat pro totus, ca contivizaiat sos contos de su furru, lìteras e cantu àteru e duncas custa cumpetèntzia li deit sa possibilidade, essende militare, de traballare in sos ufizios de sos ufiziales. Torradu dae militare at sighidu a traballare in su furru finas a cando non s'est cojuadu in su 1967 e s'est postu a contu sou, aberzende·si una butega e divenende cummertziante de pane. Imperistantu, in sos annos '70 torreit a leare in francas s'arte de su disegnu comente "autodidata" e at comintzadu a pintare cuadros a ozu mezorende·si semper de prus, massimamente in sa ritratistica. Gràtzias a sa letura de liberos e abbaidende àteros pintores, massima sos de Otieri, de sos cales fiat amigu, si distingheit in s'arte de sa Xilografia. Sa poesia fiat un'àtera arte chi aiat, ca li piaghiat giai dae giovaneddu e fiat amantiosu de totus cussos cantantes chi daiant atenzione a comente mesurare sas paràulas in sas cantones. Duncas, comente unu fiore in su coro l'est brotada sa boza de iscrìere in sardu. E at comintzadu (a mancu baranta annos) a marcare paràulas, a rimare, e cando b'aiat un'antzianu lu contivizaiat pro ischire sas paràulas e sos modos de nàrrere de unu tempus. In su 1981, est istadu su primu in Otieri a organizzare una gara de soneto estemporàneu a taulinu, a sa cale partetzipeint diversos poetas otieresos, ma finas istranzos chi istaiant in Otieri. Gasi at comintzadu a iscrìere isse puru e at retzidu maicantos prèmios in sos cuncursos. In su mundu literàriu, in Otieri e non solu, est connotu comente "de sos poetas s'amigu". Est mortu in Otieri su 22 de Cabidanni de su 1991.

Sos versos.

Si fia istadu paghe

Si fia istadu paghe
aia atatadu
piseddos famidos.

Si fia istadu paghe
aia fatu bentulare
bandelas chentza colores.

Si fia istadu paghe
aia fatu ninnias noas
pro mamas cun làgrimas assutas.

Si fia istadu paghe
aia fatu de sas presones
palatos de zente ùmile.

Si fia istadu paghe
aia fatu pònnere suta pe'
sa supèrbia e s'ipocrisia
e intro su coro s'umanidade.

Vincenzo Becciu

S'amiga chi cheria. (Sa poesia)

Prima passat in sedatos de coro
e poi nde brotat pro disaogu,
chentza pretesas ma solu pro giogu
mi la remunzo che menzus tesoro.

Canto a sa sarda cun sardu decoro
istòrias antigas de ogni logu
iscardo a totus che braja de fogu
cando carigno passados insoro.

Li so istadu semper fitianu
bolende in mundos de fantasia,
a mente frisca e sentidu sanu.

De coro est s'alenu, est cumpagnia
cando m'intregat mi ghiat sa manu,
che cara amiga chi tantu cheria.

Vincenzo Becciu

Frearzu

Angheleddu Ara - Àrdara

Sa vida.

1. Domìniga
2. Lunis
3. Martis
4. Mèrcuris
5. Gioja
6. Chenàbura
7. Sàpadu
8. Domìniga
9. Lunis
10. Martis
11. Mèrcuris
12. Gioja
13. Chenàbura
14. Sàpadu
15. Domìniga
16. Lunis
17. Martis
18. Mèrcuris
19. Gioja
20. Chenàbura
21. Sàpadu
22. Domìniga
23. Lunis
24. Martis
25. Mèrcuris
26. Gioja
27. Chenàbura
28. Sàpadu

Angheleddu Ara naschet in Àrdara su 19 de Frearzu de su 1930 dae Billianu Ara e Peppa Sechi. Ùrtimu de 5 fizos passat sa pitzinnia e sa gioventura in sa bidda sua fatende su traballu de su pastore finas a sos binti annos. In sos primos annos '50 intrat in sa politzia e istrallocat a Roma. Restat in s'arma pro duos annos ma a cajone de una maladia devet recuire a bidda. In su mentres chi istat in Roma istùdiat e custu li permitit, da chi recuit a Àrdara, de traballare in su Munitzìpiu comente impiegadu comunale. In su 1958 cojuat cun Forica Petretto e in su 1959 istrallocat cun sa famiglia a Uddusò. In su 1965, a pustis de àere bìnchidu unu cuncursu istrallocat una borta pro semper a Grugliasco, in provintzia de Torinu in ue at a restare finas a cando morit su 25 de su mese de Làmpadas de su 2012 a s'edade de 82 annos. Su babbu Billianu, l'at lassadu in erèntzia sa vena poètica. In su 1958 in occasione de s'afidu cun Forica, su babbu Billianu Ara at cumpostu e cantadu "sa moda" pro salutare su fizu chi fiat lassende pro semper sa domo sua pro si fàghere una familia. Angheleddu Ara at rispostu cun "Su modellu ses revessu cumpostu in risposta a sa moda de Billianu Ara de su 28 de Cabidanni de su 1958". In totu sa vida sua at iscritu unu muntone de poesias in limba.

Tra totu ammentamus su soneto pro sa morte de sa sorre Toia Ara "Su sete de Làmpadas", sa dèdica a sa Mama "Mama mia cara", unu saludu a s'amada bidda "Àrdara" e unu donu a su frade Antoni Ara connotu Tuconi "Pro Antoni Ara".

Sos versos.

Àrdara

Àrdara collocada in un'altura
tenet variopintas campagnas
s'ispiegat in una pianura
chi si perdet a oju in sa montagna
A sa bellesa de sa "Madre Natura"
sa bontade de sa zente s'acumpagnat
Sintzera chena pijas nen magagnas
Forte, assentida in sa disaura.

Òmines sàbios e traballadores
ospitales, gentiles e de manera
de paràula frimma e de onore.
Sas fèminas in domo faineras
pobiddas galanas in amore,
sunt fideles, costantes e sintzeras.

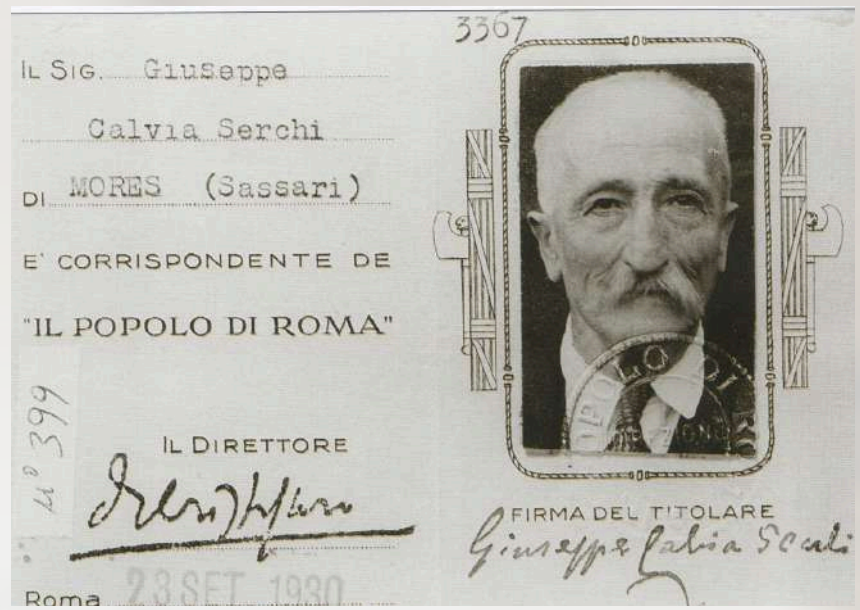
Sa mama de Deus b'at sa dimora
dae ogni abitante venerada
L'ant fata de su Regnu protetora
e l'ant reina incoronada
ogni aldaresu de intro o de fora
la tenet in sinu collocada;
l'ant elègida issoro avocada
e issa los protegìt a ogni ora.

Los protegìt che mama premurosa
ogni die, ogni ora e in ogni istante,
si nde bidet calicunu titubante
chi est perdende s'istrada luminosa.
L'illuminat sa mente tenebrosa
e a Deus lu torrat trionfante.

Angheleddu Ara

Santu Andria

Zusepe Calvia - Mores

Sa vida.

Zusepe Calvia naschet in Mores su 31 de Triulas de su 1866. Poeta in duas limbas, istudiosu de istòria e traditziones, de archeologia e balente numismàticu, est connotu cun su paranùmene “Lachesinu” (dae Monte Lachesos, sos montes in ue est fraigada sa bidda de Mores). Zusepe Calvia, fizu de su ricu massaju Luisi e de Maria Zusepa Sechi de Nughedu Santu Nigola, at sighidu sas iscolas elementares in sa bidda sua e, sighende sos istùdios, at leadu sa maturidade in su famadu Liceu “Azuni” de Tàtari cun s’atestadu de “licèntzia de onore”. Tucadu a Roma pro sos istùdios universitàrios, est istadu dischente de Antonio Labriola e de Angelo De Gubernatis. E pròpiu in sa tzitade eterna at fatu amigàntzia cun sos sardos Luisi Falchi, Pàulu Orano e Antiogu Zucca; inoghe at mezoradu s’educatzione política-culturale sua e at perfetzionadu maicantas collaboratziones cun diversas rivistas e cun su giornale sa Nuova Sardegna. Calvia fiat unu chi connoschiat in manera particolare su folclore, sas traditziones, sas contàssias e sos cantos de sa Sardigna e de su Logudoro. At ammaniadu unu muntone de òperas e de istùdios chi oe chi est oe dant a bidere unu patrimoniu mannu de ammentos pretzisos e de documentos. Cun atenzione particolare pro sa poesia, siat in sardu e siat in italianu, cun su preideru Efisio Soleta at curadu sa pàgina poètica de sa rivista “Sardigna”. At iscritu unu muntone de poesias in limba subra a sa religione, a s’identidade e a sa politica, semper cun sentimentu e partetzipatzione a sos ideales e a sos valores militares. Ma est istadu finas organizzadore de cuncursos poèticos e binchidore isse etotu de prèmios literàrios importantes. Zusepe Calvia morit in Mores su 15 de Martu de su 1943.

Sos versos.

A unu poeta presumidu

Ite cheres pretèndere si ses legu
de ti bestire de pumas de paone?
E aiosa un’istante mente pone
e ti chircas un’àteru impiegu.
Si ses topu ti leas unu bastone,
compora·di ispijitos si ses tzequ.
E si poi ses surdu e mudu
suta terra che chirca su saludu.

Puzone cheres bolare sentza alas,
però de giùghere alas non presumas
ca si las as sunt privas de sas pumas,
o sunt pagas, mischinas e malas.
Si pones mente a mie las allumas,
de badas ti sunt nàschidas in palas.
E ti naro pro giùghere alas gai
non ti bantes de giùghere alas mai.

(Mores 1898)

Zusepe Calvia

A Filumena

S’est beru chi non torras Filumena
a sos litos de ue ses naschida,
creo chi passes dolosa in sa vida
cun potente velenu in ogni vena,

cando podias vivere prus serena
e tranchillia in sa terra e dirigida
in mesu de sos frores abellida
de amore e de gràtzias piena.

Però si tardu bi pensas, puzone
gia ti nde pentis de sa bidea mala
sa culpa tua pianghende invanu.

Lassa duncas sa mala opinione
e a su bolu aberi·las sas alas
e torra·nde a su litu friscu e sanu.

(Mores 1898)

Zusepe Calvia

1. Domìniga
2. Lunis
3. Martis
4. Mèrcuris
5. Gioja
6. Chenàbura
7. Sàpadu
8. Domìniga
9. Lunis
10. Martis
11. Mèrcuris
12. Gioja
13. Chenàbura
14. Sàpadu
15. Domìniga
16. Lunis
17. Martis
18. Mèrcuris
19. Gioja
20. Chenàbura
21. Sàpadu
22. Domìniga
23. Lunis
24. Martis
25. Mèrcuris
26. Gioja
27. Chenàbura
28. Sàpadu
29. Domìniga
30. Lunis

Martu

Nanneddu Chighine
Itiri Fusti Alvos

Sa vida.

1. **Domìniga**
2. Lunis
3. Martis
4. Mèrcuris
5. Gioja
6. Chenàbura
7. Sàpadu
8. **Domìniga**
9. Lunis
10. Martis
11. Mèrcuris
12. Gioja
13. Chenàbura
14. Sàpadu
15. **Domìniga**
16. Lunis
17. Martis
18. Mèrcuris
19. Gioja
20. Chenàbura
21. Sàpadu
22. **Domìniga**
23. Lunis
24. Martis
25. Mèrcuris
26. Gioja
27. Chenàbura
28. Sàpadu
29. **Domìniga**
30. Lunis
31. Martis

Nanneddu Chighine naschet in Itiri Fusti Alvos su 15 de Frearzu de su 1909 in una familia numerosa, difatis isse est su de oto de undighi fizos de Mateu e Maria Mameli. Agabbada s'iscola elementare, s'impignat in fainas de massaju e a pustis de tzeracu pastore. Famadas sunt sas disputas in poesia fatas in gioventude cun sos amigos, ma acabadu su Servìtziu Militare si nche torrat a sas fainas de sa campagna e comintzat a cantare in poesia in manera prus fitiana, e fitianos sunt finas sos abbojos in sas festas, in ue ponet in proa sas calidades suas de poeta "a bolu". In peristantu si cojuat cun Maria Frantzisca Pinna de Turalva e benit giamadu a cumbàtere in sa Segunda Gherra Mundiale, ma est cunedadu in su 1942 pro sa nàschida de su de bator fizos. A gherra finida s'apostat in Turalva e torrat a s'impignare cun cumpetèntzia e valore in sos traballos de campagna, mentres sa muzere traballat in sas Ferrovias de s'Istadu cun sa cualifica de "assuntore". Pro custu motivu, pro totu sa familia est unu anda e torra de continu in sas cantoneras de Turalva, Mores, Abbasanta, Aristanis e Sant'Anna. In su 1966 disterrant a Como in ue istant e traballant sete de sos oto fizos. Oramai mannu, Nanneddu s'impignat a fàghere su guardianu pro una sotziedade farmaceutica. Bivet cun suferèntzia manna su fatu de nch'èssere a tesu dae sa Sardigna, finas a cando morit su 9 de triulas de su 1978. Ogni tantu, cando lu giamant, torrat cuntentu a leare parte a sas garas de poesia. Sa poesia iscrita de Nanneddu Chighine, produida de continu in su matessi tempus de s'atividade de poeta a bolu, at una "fortza pensamentosa de pregadorias solitárias", de chie bivet unu raportu cun sa natura in sintonia cun su passare de su tempus, repitidu dae su mudare de sas istajones e dae su fàghere de ogni die, chi est sa vida de sas comunidades nostras. Su Prèmiu Literàriu chèrfidu dae sa zente de Itiri Fusti Alvos e sa publicatzione de su liberu "Boghes de una 'ia" imprentadu dae "Su Torchietu" de Otieri, a cura de Tore Tedde e cun s'aberta de Nenardu Sole, ant fatu a manera de nde avalorare sa poesia e de nde bogare dae s'ismèntigu sa figura de Nanneddu Chighine.

Sos versos.

Undighina lira.

Ogni borta chi tanco
ojos pro drommire
mi sònno in Sardigna, in bidia mia.
Annos meda bi manco,
non potu resessire
a istudare tanta nostalgia.
Cun prus importàntzia
sos annos de s'infàntzia
chi in su giogu innotzente àbbile fia
e de onzi dimora
sos abitantes los ammento ancora!

Sambenadu e nùmene
de fizos, babbu e mama
e totu, su caratere chi aiant:
usàntzias e costùmene,
caddos, boes e bama
e canes chi cun nois giogaiant.
Tempus bellos abberu
de su risu sintzeru...
Ande, si cussos tempos torraiant!...
Giudichende in me
bi torraia puru a brincare a pee!

Nde so meda lontanu
e b'est su mare in mesu.
Mi diat pàrrere a curtzu e assiutu,
mancu su pilu canu
mi diat dare pesu.
Torraia pitzinnu de assolute,
allegru che crabolu
isterria su bolu
cantende che simmai carchi mutu.
Si de sorte so fizu
ispero de pagare su disizu

Nanneddu Chighine

Santu Gaine

Mateu Spensatellu

Itiri Fusti Alvos

Sa vida.

1. Gioja
2. Chenàbura
3. Sàpadu
4. **Domìniga**
5. Lunis
6. Martis
7. Mèrcuris
8. Gioja
9. Chenàbura
10. Sàpadu
11. **Domìniga**
12. Lunis
13. Martis
14. Mèrcuris
15. Gioja
16. Chenàbura
17. Sàpadu
18. **Domìniga**
19. Lunis
20. Martis
21. Mèrcuris
22. Gioja
23. Chenàbura
24. Sàpadu
25. **Domìniga**
26. Lunis
27. Martis
28. Mèrcuris
29. Gioja
30. Chenàbura
31. Sàpadu

Mateu Spensatellu naschet in Terranoa sa prima die de Santu Andria de su 1928, in su bighinadu de Santu Simpligiu e in cue at bìvidu finas a su periodu de sa segunda guerra mondiale, traballende in su portu comente iscarrigadore. A pustis de unu bombardamentu dae su cale si sarveit pro miràculu, e in ue su babbu, Zoseppe, resteit feridu a manera mala, sa familia detzideit de si nche andare dae Terranoa pro istare prus seguros in Itireddu, sa biddu de sa mama Marianzela Chighine, sorre de su poeta Nanneddu. Dae cando fiat piseddu li piaghiat a iscurtare sos arrejonos in limba sarda e sas rimas de sos poetas a bolu in sos tirighinos de Terranoa, imparende gasi sos diversos faeddos de sa limba sarda e interessende-si a su limbazu nostru (su Logudoresu). In Itireddu benzeit leadu a traballare comente operàiu in sa Galbani ma, pro àere leadu parte a unu isciòperu, benzeit dispatzadu. Detzideit tando de disterrare a Portoscuso e comintzeit a traballare in miniera ma, pro sas cunditzones difitziles e de paga dura de su tipu de su traballu, a pustis de àere leadu parte a sos isciòperos e de èssere istadu signaladu comente “abbolotadore”, detzideit de recuire a Itireddu in ue sa mama lu fiat isetende. Si cunformeit a sa vida de sa biddu e benzeit leadu a traballare comente operàiu in sa Vulcablok, sa dita chi aiat comintzadu a impitare sa pedrighina fùmiga comente materiale ediltziu. S’impigneit luego in campu politicu e sindacale, diventende segretàriu de s’assòtziu territoriale de sa C.G.I.L.e a pustis segretàriu de sa setzione de su Partidu Comunista. In su 1953 cojueit cun Bitòria Ara dae sa cale apeit duos fizos Maria Antonietta e Pino. In campu politicu est istadu cussizeri comunale in diversas legisladuras finas a su 1980 e assessore dae su 1970 a su 1975. Sa passione pro sa poesia l’at àpida semper siat comente ascurtadore de sas garas poéticas e finas in prima persone comente poeta a taulinu. Mescamente, una borta andadu in pensione, s’est dedicadu a mantènnere bia sa passione sua pro sa limba sarda, iscriende unu muntone de poesias subra a sas chistiones de su sotziale, de sa realidade de su tempus, de s’ambiente culturale de sa biddu, lassende unu testamentu ispirituale verdaderu de s’esperientzia sua popolare, politica e sindacale. In su 1991, at istituidu su “Prèmiu de poesia e prosa in limba sarda de Itireddu” intitulende-lu a su tiu Nanneddu Chighine e ghiende-lu finas a cando su saludu l’at lassadu in fortzas. Mateu Spensatellu est mortu su 17 de abriale de su 2011, ma su Prèmiu chi at contivizadu est biu oe chi est oe.

Sos versos.

Su cidditracca

Chirchende isparau pro recreu
Aciopei unu nidu de cidditracca
Unu fundu de ammutu pro barraca
E pro antenna longu un’iscrareu.

L’aiat costruidu in logu feu
In s’oru de unu muru de pitiraca
Ue passaiat ogni tantu un’aca
Chi li poniat sa vida in anneu.

Su nidu fit cun arte bene fatu
Pienu de lanedda afiantzosu
Pro mantènnere a tesu su fritu.

Fit pro issu su nidu unu palatu
E bolende cantaiat ditzosu
Ca non pagat ne “ICI” ne afitu.

...E meda zente est ancora a isetu
Assumancu a lis dare unu pinnetu!

Mateu Spensatellu

Pro su cuncursu “Nanneddu Chighine” de su 1996

Ocannu puru amus concludiu
Custu cuncursu a prèmiu in biddu mia
Cun s’augùriu chi a s’àtera bia
Restet cunsideradu e preferidu.

A totus unu saludu dae coro
Sintzeramente ca lu meritades
Sa bona sorte comente pregades
Bos favoret in vida che tesoro.

A sa Pro Loco e a su comitadu
Chi bi at impignadu coro e mente
A su Comune chi semper presente
Cun contributos at collaboradu.

A sos poetas chi ant partetzipadu
Cun poèticu amore e connoschèntzia
A sa giuria chi cun cumpetèntzia
At sas òperas totu esaminadu.

Ringrätzio pro sa bostra galania
Ca mi sezis servidos de agiudu
Cun afetu bos porro unu saludu
E totus abratzare bos cheria.

E su biadu Chighine Nanneddu
Chi su cuncursu amus tituladu
Non siat mai ismentigadu
Ca fit poeta, e fizu de Itireddu.

E de custos cuncursos in Sardigna
Nde potant fàghere un’infinidade
Pro ingentilire custa umanidade,
Sos giòvanos, nde siat semper digna.

Mateu Spensatellu

Abrile

Frantziscu Demartis - Mores

Frantziscu Demartis
est cussu in mesu
cun sa berrita longa

Sa vida.

Frantziscu Demartis naschet in Mores su 3 de Ghennarzu de su 1884 dae Paolo, ricu possidente, e Mariangela Chessa, “sàbia e bona padrona de domo” (comente li piaghiat a la mentovare). Est semper istadu amantiosu de sa letura e cando andaiat a campagna, impare a su mànigu, non li mancai mai unu liberu chi l’illezerigaiat sa fadiga in sas iscutas de pasu. At sighidu sas tratadas de su babbu e impare a su frade, Paolo, est istadu unu massaju cumpetente e geniosu, unu binzateri modernu semper atentu a sas tècnicas e a sas tecnologias noas chi podiant mezorare su traballu in sos campos (in carchi annada at collidu 200 cuintales de trigu e 10000 litros de binu). Est istadu un’òmine generosu cun totus e chèrfidu bene, bastet de pensare chi in Mores aiat prus de 60 fizolos e unu muntone de ammentos chi contant su fatu chi regalaat a sos pòberos e a sos bisonzos totu su chi teniat in pius; in cussu tempus, in Mores non b’aiat albergos o logos in ue pòdere mandigare o reposare pro carchi die e duncas sos istranzos chircaiant a Tiu Frantziscu, seguros chi unu biculu de pane e casu, una tatza de binu e un’apostu non lis fiat bènnidu mancu. Mancari no apat sighidu cun aficu in s’istùdiu ca tocaiat de traballare, at semper sighidu a s’informare e a lèghere, aiat una biblioteca cun testos latinus e grecos, de istòria, mitologia e literadura. Ischiat a memòria cantos intreos de Sa Divina Cummèdia, de Sa Gerusalemme Liberada, de s’Iliade, de s’Odissea e àteros meda. Totu custa connoschèntzia e sabidoria la mustraiat in subra de su palcu, in sas garas de poesia a bolu. At giradu totu sa Sardigna impare a Cubeddu, Pirastru, Contini, Piras, Tucconi, Testoni e a su restu de sos poetas mannos de su tempus sou. Su determinu in s’argumentare e sa lestresa de fàghere sas otavas, poniat a ispiessu in difficultade finas sos avversarios prus abbistos. Semper respetosu de sos collegas de palcu, fiat bene chèrfidu e chircadu dae totus, difatis at poetadu pro pius de 50 annos. S’ùrtima gara l’at fata in Guspini in su 1964, semper bestidu in furesi e cun sa berrita longa. Devotu a Santu Frantziscu, a su cale at dedicadu maicantos versos, andaiat ogni manzanu a iscurtare sa prima missa in su Cumbentu de sos Frades Caputzinos. At coladu sa betzesa cun serenidade, in cumpanzia de sa fiza, de sos nebodes e de totus sos amigos chi andaiant a l’agatare a domo sua o a su tzilleri.

Nos at lassadu su 26 de Ghennarzu de su 1968.

Sos versos.

S’ainu.

Beto a tuju sa sogu
Lu prendo a sa lòriga
E l’isto a corpos fortes addobbende

Issu a s’atoga atoga
A su mòriga mòriga
Cun sa làgrima in s’oju e suspirende

Chentza leare parrer
Mi pariat de narrer:
mira chi a frade tou ses bochende

Mi l’abbàido fissu:
Issu pariat deo, e deo issu.

Frantziscu Demartis

Sonetos pro sa gara de sa festa de Nostra Signora de su Rimèdiu Mores, 8 de Cabidanni 1956.

Su trinta de Cabidanni in unione
Otieri a Maria ses festante
ca ses pro issa fidele e costante
ca l’as benigna e summa afetzione

E l’invocas in ogni occasione
ca ses tue pro issa veru amante
e nde ses orgoliosu su bastante
che cando bideras aparizione

Tue ùmile, calmu e chentza atèdiu
Istas continu devotu e cuntentu
Nende oratziones ogni momentu

Tue non tenes àteru cuntentu
che s’amore chi l’as infinitu
a s’arta Imperadora de su Rimèdiu.

Tue ses sola un’èssere divinu
de perlas pretziosa coronada
Virzine pura e immaculada
esemplare distintu e genuinu

Tue chi ses pilastru adamantinu
sas prus tenta in mente e adorada
tue ses sola sa chi ses istada
a fàghere sos desertos a giardinu

Ses de sos coros ardente fiana
lughe bundante de perfetu amore
de su gènere umanu veru esèmpiu

Istella luminosa in ogni tèmpiu
mística rosa cun tantu amore
sende de fizu tou fiza e mama

Frantziscu Demartis

Cabidanni

Gosomo Masala - Àrdara

Sa vida.

1. Martis
2. Mèrcuris
3. Gioja
4. Chenàbura
5. Sàpadu
6. Domìniga
7. Lunis
8. Martis
9. Mèrcuris
10. Gioja
11. Chenàbura
12. Sàpadu
13. Domìniga
14. Lunis
15. Martis
16. Mèrcuris
17. Gioja
18. Chenàbura
19. Sàpadu
20. Domìniga
21. Lunis
22. Martis
23. Mèrcuris
24. Gioja
25. Chenàbura
26. Sàpadu
27. Domìniga
28. Lunis
29. Martis
30. Mèrcuris

Gosomo Masala naschet in Àrdara (SS) su 5 de su mese de Triulas de su 1907 dae Giuanne Antoni Masala e Antonia Ribichesu. A Gosomo sa familia lu peseit cun bona educatzione, e isse, forsis in chirca de una vida prus intima, s'acurtzieit a sos tratos prus religiosos e profundos de sa vida, forsis, puru gràtzias a s'iscola catòlica sighida in su Seminàriu de Otieri, chi dae sas elementares che l'at giutu finas a sos primos annos de su Ginnàsiu.

Sos bisonzos familiares de su traballu, chi tando fiant fundamentadu de sa vida, fateint torrare Gosomo pro semper a su traballu de su pastore. In su 1927, a s'edade de binti annos, Gosomo tucheit pro su servìtziu de leva militare a Cècina, in provintzia de Livorno, in sa base militare logistica de addestramentu de Cècina Marina, comente sordadu de Cavalleria. In su 1939, a cajone de sa segunda guerra mondiale, Gosomo est giamadu in servìtziu militare a Casteddu, pro fàghere servìtziu in sa caserma Ederle de Calamosca, benzende a pustis istrallocadu a Santu Antiogu. In su matessi annu resessit finas a cojuare cun Maria Frantzisca Rosas. A pustis de su coju, Gosomo e Maria Frantzisca istrallocheint dae Àrdara a Piaghe, finas a su 1952 cando ant àpidu sa possibilidade de torrare a biddu issoro dae su momentàneu istrallocu piaghesu.

Sa passione pro sa poesia in rima, in Gosomo Masala est comintzada giai in sa giòvana edade, forsis sighende s'esèmpiu de su babbu, chi amaiat a iscrivere versos. Ponzeit a manizu sa passione sua contende in versos s'istòria de Àrdara, capitale de su Giuigadu de Torres, iscritu su catechismu in logudoresu, gasi comente l'insinziat cando fiat minore e tantos àteros iscritos chi faeddant de sa vida sua de ogni die, de sas persones connotas, de sa vida politica de sa biddu sua e de su primu tzitadinu Giampaolo Nuvoli. S'interessu pro sos versos suos, in sa biddu de Àrdara est crèschidu pro su caràtere istòricu de sas poesias suas, ligadas siat a s'istòria medievale de Itàlia e siat a cussa Sarda de su Giuigadu de Torres. Un'esèmpiu est su chi nos contat de Barisone, frade de Adelàsia de Torres, ochidu dae Michele Zanche, òmine a servìtziu de Federico II de Svèvia, pro li leare su logu. Su fizu de Federico II, Re Enzo de Svèvia, diventet maridu de Adelàsia e in custu modu s'istòria medievale prus connota si cumbinat in istrintu cun cussa pagu connota de sos Giuigados nostros de Sardigna. Pro finire, totu su tempus liberu, massimamente a mannu, Gosomo lu dedicheit a s'istùdiu e a s'iscritura in versos, prenende pabros iscritos a manu, in una intimidade pròpia, chi isse etotu contat in sos versos chi s'inghiant, fatos pro sa presentada de su liberèddu de Adelàsia de Torres.

Sos versos.

Cando mi sento de ànimu serenu
mi tratenzo iscriende in taulinu,
non mi tratenzo cun tazza de binu
e non mi curo de su male anzenu,
fato sas cosas mias sentza frenu
uso rispetu a ogni tzitadinu:
saludo a totus e uso riverèntzia
e mi sento trancuillu in sa cussèntzia

Cando fio pitzinnu laghinzaju
in sas terras giamadas "Piricone"
giai cumponia mutos e cantone
corcadu a mata a terra in su meraju
pensende e iscriende adaju adaju
a segundu sa mia opinione
e da chi fatas fiant a totu brama
las cantaio su note in fatu a s'ama.

Cantaio su note in paschidorza
cando s'ama ferrada fit isparta
cantaio trancuillu a boghe arta
chi insurdaio totu sa cussorza
a taldu torraio a colcadorza
ca fit cundenna sentza fàghere farta
e che daiat semper a s'impuddile
a cando a recuire a su cuile.

Cantaio isperende in sa fortuna
in cussa amena e sòlita campagna
e de mi dare Deus pro cumpagna
una fidele e gratziosa bruna
e suta sos riflessos de sa luna
pro me gia fiat delitzia e cucagna
in sa ditzosa e in s'aversa sorte
e de m'èssere fidele finas a morte.

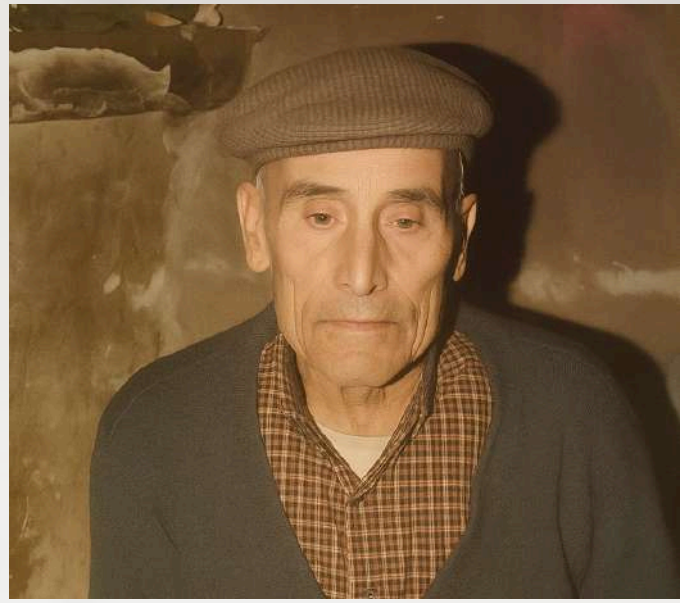
Cando in sa note giara e serena
cuntemplaia sos astros de s'aira
e preghende cun s'ànima sintzera
a oju fissu a sa luna piena
pensende a sos chi fint in terra anzena
e disagiados de ogni manera
pregaia sintzeru dae coro
torrare sanos a domo issoro.

Pensaia in su futuru e avenire
su chi Deus m'aerat riservadu
e a chie fit prus fortunadu
de sa vida presente a si godire
ca mancu a fundu podia drommire
non mi che aeret sa roba brincadu
ca si esseret sutzessu carchi borta
babbu m'aiat comadu sa costa

Gosomo Masala - Tola Pitzinna 1928

Maju

Serbadore Corveddu (Grolle)
Nughedu Santu Nigola

Sa vida.

1. Chenàbura
2. Sàpadu
3. Domìniga
4. Lunis
5. Martis
6. Mèrcuris
7. Gioja
8. Chenàbura
9. Sàpadu
10. Domìniga
11. Lunis
12. Martis
13. Mèrcuris
14. Gioja
15. Chenàbura
16. Sàpadu
17. Domìniga
18. Lunis
19. Martis
20. Mèrcuris
21. Gioja
22. Chenàbura
23. Sàpadu
24. Domìniga
25. Lunis
26. Martis
27. Mèrcuris
28. Gioja
29. Chenàbura
30. Sàpadu
31. Domìniga

Servadore Corveddu “Grolle” (Nughedu S.N. 1897 – 1986) est istadu unu de sos Cantores mannos de Sardigna chi, cantende in versos sa vida sua matessi, e bestidu de ùmiles pannos, at agiuadu e s’est prestadu a dare una mazore dignidade a sa Poesia e a sa Limba de su ‘900 Literàriu Sardu. A custu Poeta, Nughedu at mustradu istima e sighit a lu mentovare, a l’amentare in su tempus, comente at fatu finas cun Cicitu Màsala, Foricu Sechi e tantos àteros poetas nughedesos. Cando unu leghet sos versos de “Grolle” cumprendet sùbitu su sentidu de un’amore forte chi s’òmine at pro sa bidda sua (sa bidda-mundu) e cumprendet puru totus cussos bisos e disizos chi s’òmine, su poeta, no at mai pòdidu pònnere in òpera. E est pròpiu in sa presentazione de su liberu “A s’altza e fala” de su 1981, chi “Grolle” dissignat in manera crara e segura su cuntzetu chi at isse de su bivere, e de s’umanidade sua: “unu passadu intritidu de illusiones e subratotu de delusiones; e puru as a cumprèndere chi non sena motivu apo piantu sas memòrias mias pius caras e chi non so istadu nemmancu indifferente de sas isventuras e tribulias anzenas”. Fiat amantiosu de sos liberos Clàssicos, sos chi li piaghiant de prus fiant Monti, Foscolo, Milton. Ma at a èssere mescamente s’ammirazione pro sos Poetas Sardos “a bolu” chi l’ant a istimulare s’ànima sensibile e a li fàghere ammadurare sa vena poètica in Limba Sarda. Sos versos de “Grolle” sunt cantos de massajos, de amore e de cosas lassadas; unu poeta dae sa Lirica noa chi cantaiat cun grande capatzidade sos sentidos de s’òmine, pensende cun amargura a su tempus passadu. Su Poeta at collaboradu cun “S’Ischiglia”, sa rivista fundada dae su Bonorvesu Anghelu Dettori e fiat semper presente in sos primos annos de su Prèmiu Otieri. In su 1960 resurteit segundu classificadu cun sa poesia “Su Semenadore” e in su verbale de sa giuria si agatant custas paràulas:

“Sa Poesia presentat su semenadore comente chi su traballu chi est fatende siat unu sinnu sagradu. Su cumportamentu est religiosu: de chie amat sa terra e su Criadore cun totu s’èssere sou, finas a nde fàghere una rejone de vida o de morte. Sa terra est mama generosa chi non traighet; su nuscua caente chi at in sa neuledda de su manzanu, prenat su coro de isperas e paret nuscua de pane nou chi acunnortat. E su massaju, satzerdote de una fide chi non finit mai, bisat in su momentu chi est semenende, ispigas de oro e sa paghe in domo, cun fizos e isposa.”

Sos versos.

S’ORIGINE DE NUGHEDU

B’aiat in s’antigu un’arvureddu de nughes bejas e ispianadu dae sas raighinas, b’ant fundadu cun s’andare de su tempus a Nughedu.

S’isterret subra de un’adde manna, tra ràbidas costeras: tres baddijos la surcant e dividint a ispijos de montes coronada at ogni gianna.

Intro de sos montes chi li dant afogu, un’orizzonte liberu no at: paret una gama de àrveghes furada e posta chi non si bidat dae logu.

Fit prima d’èssere bidda, de crabarzos furriadorzos: ùmiles cuiles a linna e frasca; che sos crabiles, postos a cara a sole e in rocarzos.

Pustis a trumas bi sunt recuidos, che lupos a sa tana dae ogni ala, zente rebelle e de idea mala: cunfinados, ladrones e bandidos.

Tale fit tando, como est diferente: s’unda de su tempus muda at cancelladu, de s’antigu ogni istiga e cambiadu ogni fisionomia, indule e zente.

In una note niedda che mura e tempestosa, in tantu atrighentu, in cussu logu nàschida apo tentu e ue ispero de àere sepultura.

Serbadore Corveddu

Austu

Zusepe Monzitta - Patada

Sa vida.

Zusepe Monzitta naschet in Patada su 16 de Santugaine de su 1926, e paschet in unu territòriu traditzionale chi est fraile de poetas mannos comente a padre Luca Cubeddu, a Pedru Pisurci, a Limbudu, a Ciddoi, a Cocera, a Fogarizzu e a àteros meda. Semper aviadu dae unu ligàmene mannu cun s'identidade e s'appartenèntzia a su logu, nd'at cantadu sa natura, sas persones cun sos sinnos de mudamentu e de vida, aunende sa sabidoria e s'esperientzia cun sa naturalesa chi su coro inditat a sos versos. Sos temas sunt istados cussos de valore universale e de acumonu cun su mundu e su logu sou; particolare e pretzisu est s'amentu de sos trastos traditzionales impitados dae sos massajos e sos pastores, e galu oe sos "cantos" suos cajonant e dant cuntzetos dignitosos a su traballu. Zusepe Monzitta est mortu su 31 de Triulas de su 2019. Su funerale est istadu fatu su 2 de Austu in sa crèsia de Santa Sabina in Patada, cun sa presèntzia cummòvida de tantas persones e de amigos meda.

Sos versos.

Su tusorzu

Sa roba est in sa mandra dae manzanu totu unida, pronta a l'ispilire, sos tusores a fortighes in manu betant boghe: alè a trobeire!

Si movent lestros sos trobeidores prima de totu tenent sas biancas a bentre a chelu lis prendent sas ancas e sos trofeos porrint sos minores.

Acò s'armoniosu tichi taca sa mùsica de sas fortighes in motu sos tusores allegros a fiotu si puntilliant mujados totu afaca.

Giuanne ch'est ispicciu si nd'abusat de sos collegas, s'istintu lu tirat, fatu a un'ala a s'àtera la girat in unu sinnu est sa berveghe tusa.

Acollas totu tusas totu cantas cun sos marratzos a su sona sona s'antzianu lis betat s'abba santa nende bazi cun deus in ora bona

Sas bajaneddas pijant sa lana cantende bellos mutos de amore e totora a sa cua unu tusore faghet su tzinnu a comare Fulana.

Compa', betade a biere, Servadore faeddat a compare Nicolinu como bi cheret una tatzza de binu chi allegrat e assutat su suore.

Como chi su tusorzu est postu in bia a sa segus tundimus a comare, già la tundo deo pro sa prima bia essit Larentu in vena de ischertzare.

Coragieddu pitzocos, sa faina contat finida, un'alza, una niedda bi nd'azis solu e una etonina narat su betzu cun sa berritedda

Intantu a boghe sunt sas coghineras su bustu est prontu benide cun lestresa, in s'umbra de un'èlighe sa mesa ch'ant sistemadu suta sas aeras.

Apena chi sa zente at manigadu sa peta de su tusorzu bona e rassa su ballu tundu, su passu torradu nde pesant su dillu e sa dassa.

Babbu Sanna de fronte a sa chimera a divertire isse puru si nche betat, ca non podet ballare isse poetat e li bogant de cabu a tarda sera.

Àteros annos menzus, sos bajanos cun sas bajanas cojuados noos narant sos invitados, e sas manos si tocant totus allegros e briosos.

Zusepe Monzitta

1. Sàpadu
2. Domìniga
3. Lunis
4. Martis
5. Mèrcuris
6. Gioja
7. Chenàbura
8. Sàpadu
9. Domìniga
10. Lunis
11. Martis
12. Mèrcuris
13. Gioja
14. Chenàbura
15. Sàpadu
16. Domìniga
17. Lunis
18. Martis
19. Mèrcuris
20. Gioja
21. Chenàbura
22. Sàpadu
23. Domìniga
24. Lunis
25. Martis
26. Mèrcuris
27. Gioja
28. Chenàbura
29. Sàpadu
30. Domìniga
31. Lunis

Làmpadas

Piera Rosa Porcu - Tula

Sa vida.

1. Lunis
2. Martis
3. Mèrcuris
4. Gioja
5. Chenàbura
6. Sàpadu
7. **Domìniga**
8. Lunis
9. Martis
10. Mèrcuris
11. Gioja
12. Chenàbura
13. Sàpadu
14. **Domìniga**
15. Lunis
16. Martis
17. Mèrcuris
18. Gioja
19. Chenàbura
20. Sàpadu
21. **Domìniga**
22. Lunis
23. Martis
24. Mèrcuris
25. Gioja
26. Chenàbura
27. Sàpadu
28. **Domìniga**
29. Lunis
30. Martis

Piera Rosa Porcu est nàschida in Tula su 25 de Frearzu de su 1949 e s'est laureada in sa facultade de "Scienze Politiche" in s'Universitàde de Tàtari. A s'impignu professionale at semper aunidu sa passione manna pro sa política, su sindacadu e su voluntariadu, cun ruolos de dirigèntzia in sas ACLI provintziales, in su C.I.F. de Tàtari e in sa Cisl, in ue est istada dirigente natzionale pro sas "Pari Oportunidades". At semper àpidu una vocatzione poètica, e difatis at retzidu maicantos prèmios pro sa vena literària sua. Tres poesias in limba sarda sunt istadas musicadas e registradas dae su Coro de Tula, chi las at cantadas e postas in mostra in sos círculos sardos de su continente e de s'Europa. In su 1995, at retzidu su Prèmiu Ispetziale de su Presidente de sa Repùblica Italiana in su cuncursu internatzionale "La donna si racconta", cun sas poesias "Padre" e "Sas Doas", chi faghiant parte de s'òpera "Padus Amenus". In su 1997 sa Nemapress Edizioni de s'Alighera at publicadu un'òpera de poesias suas chi est istada presentada in su teatru tzìvicu de Tàtari cun su titulu "Occhi verdi di un tempo".

Pro paritzos annos s'est dedicada a sa mùsica, a su càntigu e a sa fotografia, ma a sa fine est torrada a sa passione sua pro sa poesia, retzende in Guidonia, in su 2016 e in su 2017, duos atestados in su cuncursu de "Autori di Mogol". In su mese de Santugaine de su 2017, cun sos versos "Fragile Terra", est acudida a sas finales de su cuncursu regionale de poesia de su INTERCRAL in Casteddu. At iscritu unu segundu liberu intituladu "Custu est unu paradisu terrestre". Piera at lassadu custu mundu su 15 de Frearzu de su 2024.

Sos versos.

Ammentos

Carignadas a sa muda
dai sas umbras amadas
Cun sas manos paradas
chirchende consolu
dai s'alenu de su fogu
Ue sas fiamas brincant
allumende su logu.

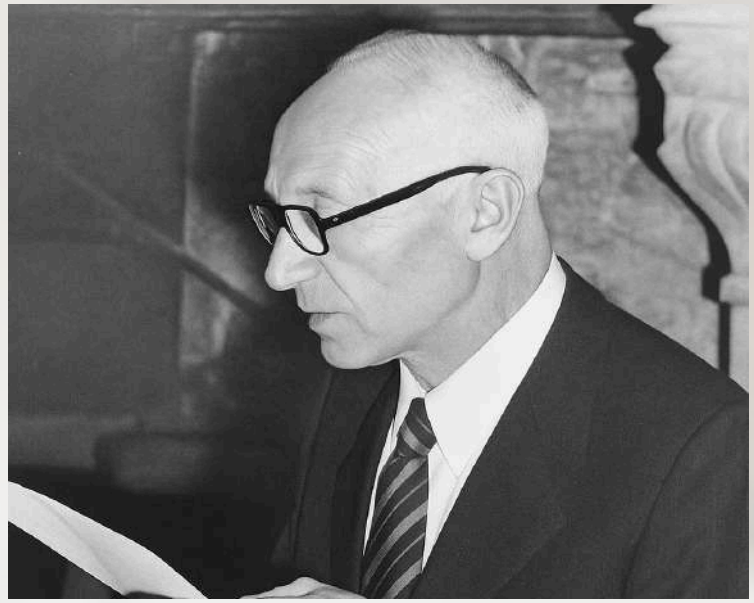
E semus in cue
in cussa otomana
a nos abbaidare
a nos arrejoare
de sos afetos andados.

Sa pinna curret sola
subra pabilos de dolore
sas manos tuas
sinnadas de peleas
sighint che tando
a laminare sa lana
a laminare sa lana.

Piera Rosa Porcu

Triulas

Bainzu Oggiana - Otieri

Sa vida.

Bainzu Oggiana naschet in Otieri in su 1912 e morit in su mese de Martu de su 2002. Est istadu unu poeta in duas limbas (Sardu e Italianu) istimadu e bene chèrfidu. Sas poesias de Oggiana sunt giaras, afinadas dae sa bellesa de allegas e paràulas de amore, e dae una musicalidade lizera.

Su poeta est istadu un'esèmpiu culturale pro sa tzitade de Otieri e una persone impignada in tantas atividades sotziales, tziviles e religiosas: semper a cara de chie aiat bisonzu, in cussèntzia de unu sintzeru sentimentu evangèlicu de amistade.

Sos cantos de Bainzu Oggiana ant s'ammaju de sa pregadoria, in su cale si mustrant su sentimentu sou e sos ideales de s'amore, chi dant sa ghia a totu su caminu poèticu, cun sentidu e disizu de èssere bios, de èssere in custu mundu, unu pretzisu sèberu de su poeta: "Pro cantare sa vida e sa morte mi so bestidu de amore". Famadu in s'ambiente poèticu de s'ìsula, ma fiat connotu finas in sa penìsula in ue at retzidu reconnoschimentos literàrios de importu comente su trofeu in su "Prèmiu Internazionale de Poesia e Narrativa - Tzitade de Taormina" in su 1982.

A sa poètica sua si sunt interessados sos istudiosos Gigi Sotgia, Antoni Canalis, Franco Cocco, Pascale Màrica, Savèrio Natale, Zusepe Nesle, Piero Payardi, Diodato Pigliaru, Luisi Pumpo e sos poetas Angelo Dettori, Acuilinu Cannas e Bainzu Maieli chi at presentadu sa regorta "Solamente s'amore", imprentada dae su Torchieto de Otieri in su 1992 comente su liberu nùmeru chimbe de sa regorta "Poetas de Sardigna".

Sos versos.

Dia chèrrere cantare pro te

Dia chèrrere cantare pro te,
Sardigna, unu càntigu nou
cun unu coro nou.
Unu càntigu de manzanile
chi calmet sas undas tempestosas
de su mare de su in cras.
Unu càntigu luminosu de isperàntzia
chi afoghet tristura e amargura
e pienet sos coros de allegria,
de risu e siguria.
Unu càntigu chi passet su sidis
comente abba frisca de funtana,
ch'iscardet che rajù de sole
e ojada amorosa de muzere
amante e amada,
Dia chèrrere cantare pro te.

Bainzu Oggiana

Comente ortiju

Comente s'ortiju
chi bestit sas piantas
de sos buscos tuos, Sardigna,
tue ses nois, nois semus.
Corza chi cùada
in memmos sa potèntzia
de sos beranos de cras,
de prus ricos istios,
de prus fruturosos atunzos;
corzos chi bestint
coros chi non cambiant
friscos de disizos bonos,
mentes prontas a mudare in
mezoru,
pro ti sestare unu bestire
prus bellu, Sardigna.

Chi sos nostros isetos
non siant vanos,
e sos fizos cumpridas
bidant sa promissas

Bainzu Oggiana

1. Mèrcuris
2. Gioja
3. Chenàbura
4. Sàpadu
5. Domìniga
6. Lunis
7. Martis
8. Mèrcuris
9. Gioja
10. Chenàbura
11. Sàpadu
12. Domìniga
13. Lunis
14. Martis
15. Mèrcuris
16. Gioja
17. Chenàbura
18. Sàpadu
19. Domìniga
20. Lunis
21. Martis
22. Mèrcuris
23. Gioja
24. Chenàbura
25. Sàpadu
26. Domìniga
27. Lunis
28. Martis
29. Mèrcuris
30. Gioja
31. Chenàbura

Sos poetas de montovare sunt paritzos, ma ischimus chi sos meses de s'annu sunt solu dòighi, tando amus detzisu de bos nde fàghere connòschere àteros duos, unu de Tula e unu de Nughedu S.N., a manera chi onzi comune de su progetu apat a su nessi duos poetas montovados in custu calèndariu 2026, e cun s'isperàntzia, chi siat solu su primu de àteros meda in sos annos chi ant a bènnere.

Franco Masia - Tula

Sa vida.

Franco (Frantziscu) Masia de mama Aligheresa e babbu Itiresu, naschet in su 1954 in sa bidda de Tula, in provìntzia de Tàtari. Dae cando fiat piseddu aiat una passione manna pro sa poesia e pro sa literadura. Pro netzessidades e impignos in su tribàlliu at dèvidu lassare chito sos istùdios. Fiat su segundu fizu de una famiglia formada dae unu frade prus minore e dae bator sorres. In gioventude at sighidu a s'istruire pro contu sou, sighende diversos cursos de ispetzializatzione cun sacrificziu, est istadu responsàbile de una impresa minore de edilìtzia, triballiende agiumai semper in fora de sa bidda, e in particolare in Costa Ismeralda. Sa passione chi aiat pro su mundu de sos assòtzios l'at agiadu a àere ruolos de importu in s'organizatzione imprenditoriale, difatis est istadu Presidente Provintziale, Dirigente Regionale e pro 10 annos at fatu parte de sa direzione natzionale. In su 2004 s'est ismalaidadu e sos duores l'ant cussizadu de si pònnere a riposu. Dae tando s'est impignadu cun profetu a sa passione chi aiat lassadu a un'oru dae minore, balanzende totus cussas sabiesas e esperièntzias umanas, sotziales, sindacales e de tribàlliu chi at bìvidu. Nos at lassadu in su mese de abriale de su 2022.

Sos versos.

Undas.

Nde fato de s'ànima mia siddadu
pro bi pònnere sa tua,
at a èssere unu recuidolzu pro su coro
e de su petus meu una tumba
pro cantu sufro!!
Pro sas penas tuas.

A ti adorare comente
sos campagnolos faghent cun s'atunzu
e in tegus apo a campare
comente sa vida de unu pianta
atacada a raighina!!
Suta sos rajos de su sole.

Pendulende in sas undas de mare,
agiolotadu dae fragassos modernos
e sos ammentos a mi los signare
pensende a fritos ierros.
sonniende istios prus bellos!!
A manu tenta cun tegus.

Apretziende su nùmene tou comente una badde,
carignadu dae friscas manzanos
m' iscurto su faeddu de s'ànima tua
comente sas rivas marinas iscurtant
tremantes acollientes e mudas!!
S'istòria de cussas sàgias e pròdigas undas ...

Franco Masia

Sos poetas.

Narant chi sos poetas, cussos prus atentos
gitant duas concas, duos coros e duas ànimas
e cando sunt ispirados, cummosos e cuntentos
prus densas e copiosas lis falant sas làgrimas
ca sunt sintzeros e nòbiles pro issos sos intentos
e s'afetu ponzant in iscritos a istrumadas
e est pro cussu chi umilmente tento de fàghere menzus rima
ca su ligamentu chi, bos apo, est oe duas bias prus forte de prima!

Cando falat lentore e brina
in manzanas de ierros fritos
tra concas, coros e ànimas partint conflitos
chi atraessant sas membras e s'ischina
e tando musa, sa prus diamantina
tramutant pessamentos in iscritos
e cando mancu l'imbaras e ti l'isetas
ti abbizas chi faghes parte tue puru de su mundu de "sos poetas"

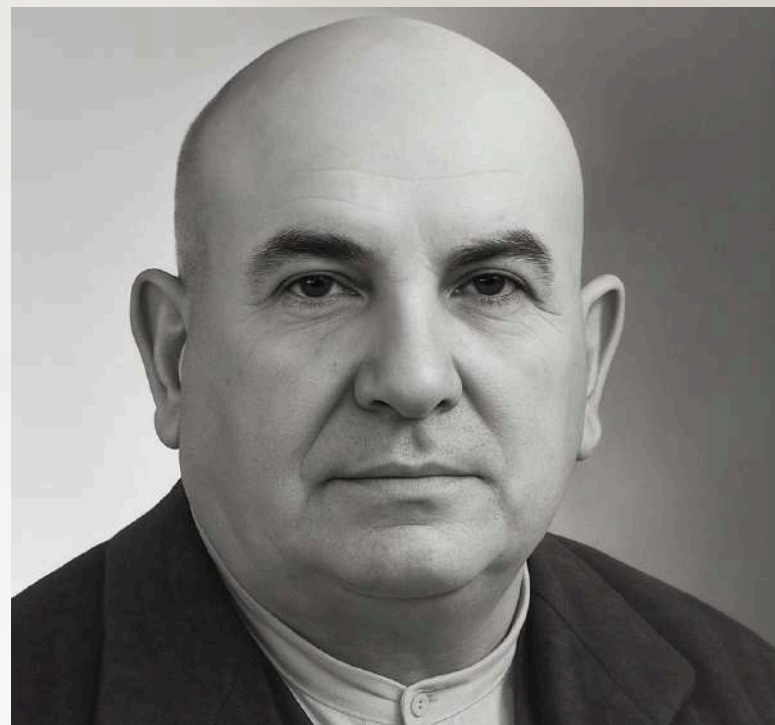
Franco Masia

Nigola Pala - Nughedu Santu Nigola

Sa vida.

Nigola Antoni Pala, fizu de Antoni e Maria Antònia Zappu, est nàschidu in Nughedu su 24 de Cabidanni de su 1902. Pastore e massaju, fiat de su matessi tempus de sos àteros poetas mannos e connotos de Nughedu (Cicitu Masala, Foricu Sechi e Servadore Corveddu), fiat amantiosu de sa poesia, ca s'amore pro issa in custa bidda de su Monte Acutu, est de dura, corriata e rebelle a ogni cura. Nigola Pala, gasi comente est connotu in su logu, est unu de sos tantos poetas ammajados dae su versu rimadu e chi l'at permissu de nàrrere: "Sas poesias cherent metricadas / si nono non sunt prus poesias. / Osserva e consulta ite ant sas mias / su giustu metro e sunt bene rimadas." Nigola cojueit cun Pietrina Ispanu, nàschida in Nughedu su 17 Maju de su 1911, dae sa cale apeit ses fìzos màscios e duas fìzas fèminas. Morzeit su 19 de Nadale de su 1985, a s'edade de 83 annos e est interrada impare a sa muzere in su campusantu de Nughedu.

Gràzias a unu de sos fìzos, Zusepe Domianu Pala, chi at reunidu sos iscritos originales, e a s'agiudu cumpetente e amantiosu de sa Dutora Mariuccia Sechi, sunt istadas bidas, tituladas e currègidas agiumai dughentas poesias, chi sunt istadas collidas in su liberu tituladu "Intessiduras de ammentos" (Editzione Il Torchietto), unu traballu chi at permissu de non nche fàghere rùere in s'ismèntigu custu poeta e sos versos suos.

Sos versos.

Sonos de una 'ia.

Cando fia piseddu, mamma mia
m'aiat in su sero abituadu
a recuire apena iscurigadu,
a su sonu de sa Santa Ave Maria.

Tando, manzanu e sero, sas campanas,
- comente naraiant nonnu e nonna -
sonaiant, e fit pro sa Madonna
su saludu in cuss'epoca lontana.

Como non sonant mancu a mesudie
ne signat su rellozu perun'ora.
E su saludu a Nostra Signora
cheret ch'in s'orassione bi l'imbie.

Prima, ca religiosos fimus tantu,
manzanu e sero nos faghiaimus
sa Santa Rughe, e gai invocaimus
su Babbu, su Fizu e s'Ispiritu Santu

Nigola Pala

Custu so deo.

Da chi analizas sas otavas mias
as a nàrrere: cust'omine at rejone,
ca non b'agatas imperfetzione
mancari ti las legias tantas bias,
non sun perfetas comente creias
ma già ti dant soddisfazione
e de s'impressione chi ti faghent
pius la leges e pius ti piaghent

Nigola Pala

Autoritratu.

Tiu Nigola fit piagherosu
fit continu distintu in mesu a chentu
In cumpagnia e in su divertimentu
fit cantadore bonu e curiosu.
Cordiale cun totu e respetosu
de bonu e de modestu sentimentu.
Non brigaiat né fit arrogante
e non fit ne' malignu ne' birbante

Nigola Pala